

(Izhaja ob 4 zjutraj).

Stane celoletno . . . 240 K

mesечно 20 .

za izposojstvo . . . 600 .

Oglaš za vsak mm višine

stolpca (58 mm) . . 1 K

malí oglaš do 30 mm

stolpca (58 mm) . . .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Milodolčeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72

Upravišništvo:

Prasernova ulica št. 14

Telefon št. 36

Račun kr. poš. ček. uradi

št. 11.848

Ljubljana, 18. januarja.

V parlamentu se vrši živahna debata o splošnem političnem položaju. Besedo ima opozicija. Njeni govori pa ne imajo niti po nivoju pogledov na naše prilike, niti po svoji stvarnosti. Le tu pa tam pade edravo zmo. O hrvatskem vprašanju se mnogo govori, zdravila, ki jih narekujejo različni svetovalci so same »božje vodke«. Narodna skupščina do sedaj še ni pokazala moči, ki bi upravičeval nado, da zna zagrabiti hrvatski problem. Marškatara beseda se sliši o reviziji ustave in mnogo tožba, da je ustava slaba tu in sloba tam. Znak je velikega pomanjkanja politične treznosti in politične uvidenosti, da sučejo opozicijonali svojo staro lajno o reviziji temeljnega zakona v trenutku, ko se pričinja država na tem temelju še le razvijati in ko sploh ne eksistira nobena revizionistična formula, na katero bi se mogla združiti večina naroda. Ni res, da bi se morala ustava menjati, ker se ali ona točka klerikalcem ali pa blokašem ali pa republikancem ne dopada. Tudi na Nemškem se ne dopade sedanja ustava vsem strankam in na Angleskem bi ena ali druga politična skupina hotela še modernije ustave določiti. Vendar v politično prosvetljenih narodih taka strankarska nezadovoljnost ne povzroča tako bedastega odpora proti demokraciji, kakor pri nas v Jugoslaviji. Poslanec Korun je imel danes tudi pogum povedati, da je revizionistični instament pravi reakcionarni posel, ker bi hoj za revizijo povzročil odgovoditev vsega tako nujnega zakonodajnega dela za gospodarsko in socialno konsolidacijo države. Opozicija širi zadnje dni govorce, kakor da bi revizionistična stremeljena mogla računati na kakšen uspeh, in konstruira iz odgovodite razprave o administrativni razdelitvi države v skupščinskem o d s e k u, da sploh ne bo prišlo do administrativne razdelitve, akoravno ustava jasno predpisuje, da mora do 28. aprila to vprašanje biti rešeno ali potom zakona ali pa potom uredb. S takimi govorci opozicija svojega slabega položaja ne bo izboljšala.

O naši zunanji politiki se čuje marsikatera trpka, pa resnična beseda. Imenovanje dr. Ninčiča je morda znak boljših časov, vendar popolnoma soglašamo z zahtevo, ki jo je poudaril že kongres naše stranke, da se mora vodstvu naših zunanje-političnih zadev postaviti direktna kontrola in sodelovanje parlamenta. Izgleda, da bo borba za uvedbo stalnega parlamentarnega zunanje-političnega odbora, kakršnega imajo vse moderne države, akoravno se je g. Pašić do zadnjega trto branil.

Interesanten incident v politični situaciji je nastal zadnje dni vsled nastopa muslimanov, ki smatrajo, da predsednik vlade ne izvršuje pakta, sklenjenega ob sestavi kabineta med vladnimi strankami. Mi smatramo, da je medsebojna lojalnost prvi pogoj koristnega sodelovanja koalicijske in sivo zato uverjeni, da bo zahtevam muslimanov, ako temeljijo na danih obvezah in obljubah, ustrezno. Zanimivo je, kako izro so pograbil svoj lonček naši klerikalci, da ga primaknejo k ognju, če bi se z muslimani zgodila kaka »nesreča«. Današnje vesti iz Beograda že vedo pripovedovati o možnosti, da bi muslimane eventualno nadomestil Korošev »Jugoslovanski klub«. Ta vest potrjuje staro resnico, da so klerikalci divji in hudi le, kadar, čimnosno ker so v opoziciji, sicer pa vsak hip pripravljeni prevzeti odgovornost za to našo ubogo Jugoslavijo, o kateri trdijo, da neodvratno hiti v svojo propast. V tem slučaju bi klerikalci seveda suspendirali svoj revizionistični program ter ga hranili za suha leta.

Mi menimo, da so poročila o eventualnem vstopu klerikalcev v vlado le izraz njihove pobožne želje.

Rumunska vlada v demisiji

Bukarešt, 18. januarja. (Izv.) Ministrski predsednik Take Jonescu je predložil parlamentu volilni in finančni zakon. Poslanec Caga je prečital imenom generala Avarasca izjavo, ki izreka vladi nezaupnico. Posl. Jorga in transilvanski poslanec so izjavili svojo zadovoljstvo s sedanjo vlado, seljaki in socialisti pa proti liberalcem. Bratlanu je prisostvoval. Ob 8. uri zvečer je bila izrečena vladi nezaupnica s 191 proti 81 glasovom, na kar se je vlada umaknila iz parlamenta. General Avarasca je priredila zmagovita opozicija viharne ovacije. Jonescu je izjavil, da bo zaradi nezaupnice izvajal posledice.

Rim, 18. januarja. (Izv.) Rumunski vojaški ataše, polkovnik Cesaescu, se je iz neznanih vzrokov ustrešil. Sumi se, da se je usmrtil zaradi neklih nedovoljenih kupčij, ki jih je vodil z rumunskim konzulom Silvescu, ki je bil nenadno odpoklican iz Rima.

Profi ponovitvi habsburškega puča

Curth, 18. januarja. (Izv.) »Zürcher Volksrecht« izraža bojazen, da bo Zita za nekaj mesecev podaljšala svoje bivanje v Švici, ker je prišla, kakor zagotavljajo razne osebnosti, ki so na sumu, da so Karlovi agenti, noseča v Švico. List doznava, da se namerava podati Zita do poroda v Thur ali Ossintis v sanatorij. »Volksrecht« trdi, da se te dni mudi v Švici tudi budimpeštanski papežev nuncij, ki potuje v Italijo. V Švici se je pojavil nedavno tudi pred tedni izgnani Fischer-Ankern, ki je bil v Karlovem spremstvu, ko je ta bival še v Švici. List zahteva, naj oblasti pazijo na Zito, dokler se bo mudila v Švici ter izjavlja, da ima na razpolago še mnogo zanimivih podrobnosti o habsburških intrigah.

Praga, 18. januarja. (Izv.) Med vladami Male antante je dosežen popoln sporazum glede solidarnega nastopa v slučaju novega habsburškega puča. Tudi

Avstrija je izjavila, da bo z vsemi sredstvi preprečila vsako habsburško pomožno akcijo na avstrijskih tleh. Znani avstrijski legitimisti se nahajajo pod strogo paznjo. Velešile so informirne o neomejeni odločnosti Male antante.

Izgleda, da se madžarski odgovorni krogi zavedajo resnosti položaja in da so odločeni s svoje strani vse storiti, da onemogočijo ponovitev zadnjih žalostnih dogodkov.

Iznenjava misli med Češkoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo se nadaljuje.

Po najnovejših informacijah se Zita Habsburg nahaja še v Švici. Švicarska vlada je izdala stroge naredbе, da se pazi na vse korake bivše kraljice.

Budimpešta, 18. januarja. (Izv.) Opol-danski budimpeštanski listi poročajo, da je odprila policija početje nekega karlističnega stotnika, ki je nabiral vojsko za »Karlovo brigado«. Policija je izvršila nekaj aretacij.

Zasedanje skupščine

DANAŠNJA SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Na današnji seji skupščine se je nadaljevala razprava o vladini deklaraciji. Prvi govornik, Vojislav Lazić (zemlj.), je naglašal, da se vlada ni spremenila, ampak samo osebe v vladi. Deklaracija vlade ne vsebuje nobenih pojasnjl glede nekaterih zunanje-političnih točk, ki jih zahteva parlament. Poslanci si morajo svoje zunanje-politične informacije črpati iz časopisov. Kritizira končno tudi delo naše diplomacije, ker ni imelo uspehov.

Za njim je poslanec dr. Milan Korun (soc. dem.) očital vladi, da dela brez sistema in da je zato deloma tudi sama kriva, da se je politična situacija poostрила. Zahteva, da se čim prej donese zakon o samoupravah in oblastih. Spominja, da bi ustava mogla biti boljša, da pa vsi, ki sedaj zahtevajo revizijo ustave, vodijo reakcionarno politiko, ker bi se s tem odlašalo donoenje potrebnih zakonov. Kritizira delo notranjega ministrstva, v katerem pravi, da pri nas stvarno vlada policija. Navaja več primerov iz vse

države. Zahteva čimprejšnjo vzpostavitev odnosov z Rusijo.

Seja je bila nato zaključena in prihodnja odredjena za petek popoldne. Na dnevnem redu so interpelacije.

V soboto se bo nato nadaljevala razprava o vladini deklaraciji in bo govoril Stojan Protić.

ZAHTEVE MUSLIMANOV.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Muslimani se niso predložili g. Pašiću svojih zahtev, ker se hočejo najprej posvetovati z SKS. V to svrbo se sestanejo jutri od muslimanskega kluba poslanci Korkut, Hrasnica in Kapetanović z poslanci Rajerjem in Drofenikom, da se sporazumejo glede vprašanja vzpostavitve zunanje-političnega parlamentarnega odbora.

DELO V PARLAMENTU.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Demokratiški klub je določil danes v parlamentarni odbor za trgovinsko pogodbo z Nemčijo posl. dr. Kukovca in Šumenkovića, za namestnika Svetislava Popovića in Manojlo Sokića, v odbor za redukcijo uradništva pa posl. Reiserja in Pečiča.

Vojaška konvencija z Rumunijo

TUDI GRŠKA SE PRIDRUŽI.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Kakor je izvedel vaš poročevalec iz diplomatskih krogov, so se pričela dela za sklenitev vojne konvencije med našo državo in Rumunijo. Prod pogajanja so se vršila že za časa kraljevega bivanja na Rumunskem in je bil dosežen sporazum brez vsakih težkoč. Sedaj se izdelujejo še podrobnosti in se bo v to svrbo vršila v kratkem v Beogradu konferenca zastopnikov obeh držav, najbrže že koncem tega meseca. Rumunijo bo zastopal general Christensen. Vrhutega pride v Beograd tudi en grški general, da se pogaja glede vprašanja vojne konvencije med Grško in Jugoslavijo.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Današnje »Vreme« poroča, da prispe jutri semkaj

kot odposlanec rumunskega kralja v posebni misiji general Christescu.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Kralj je povabil danes na večerjo rumunskega poslanika Emandija s soprogo, zunanjega ministra dr. Ninčiča s soprogo in generala Hadžića s soprogo.

NEZADOVOLJNA BOLGARIJA.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Zoraka kralja Aleksandra je napravila v Sofiji silno mučen vtis. Ministrski predsednik Stambolinski in bolgarski poslanik v Bukarešti, ki sta skušala pridobiti knežnjo Marijo za bolgarskega kralja Borisa, sta doživela vrh tega diplomatskega poraza. Bolgarska je sedaj popolnoma izolirana.

Bolezen ministra dr. Zerjava

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Službeni buletin o zdravstvenem stanju ministra dr. Zerjava se glasi: Zdravstveno stanje Stacionarno. Vnetje pljuč popušča, medtem ko vnetje rebernice še ni popustilo. Temperatura variira med 37 in pol in 38 in pol. Obče stanje bolnikovo zadovoljivo. Srce dobro.

POZDRAVNE BRZOJAVKE MED POINCAREJEM IN PAŠIČEM.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Francoski ministrski predsednik Poincaré je brzojavno sporočil ministrskemu predsedniku Pašiću svoj kabinet in mu pri tej priliki poslal zagotovilo svojega prijateljstva. G. Pašić je v odgovor s toplimi besedami pozdravil novega predsednika francoske vlade.

DRUGE ULJUDNOSTI OB NASTOPU NOVE RANCOSKE VLADE.

Rim, 18. januarja. (Izv.) Povodom izmenjave pozdravnih brzojavk o priliki nastopa predsedništva vlade, je brzojavil Poincaré Bonomiju, da želi Francija z Italijo no vojni ravno tako

tesnih zvez kakor v vojni, nakar je odgovoril Bonomi, da bo Italija vedno delala na to, da se te zveze ne razhlajajo.

Pariz, 18. januarja. (Izv.) Ministrski predsednik Poincaré je danes napravil vsem akreditiranim poslanikom v Parizu običajne nastopne obiske.

WASHINGTONSKA KONFERENCA

Washington, 18. januarja. (Izv.) Pogajanja glede razoročitve na morju so končana. Treba je urediti še nekaj tozadevnih vprašanj sekundarnega pomena, ki se pa ne bodo mogla rešiti, preden japonska delegacija ne dobi novih instrukcij iz Tokia. Danes je konferenca razpravljala o vprašanju Dolnjega Istoka.

ZAVEZNISKI DOLGOVI IN AMERIKA.

Pariz, 18. januarja. (Izv.) Tukajšnji listi doznajajo iz Washingtona, da bo kongres v najkrajšem času začel pogajanja z zavezniški glede zavezniških vojnih dolgov v Ameriki. Najprej se bo Amerika pogajala z Anglijo, potem še s Francijo in Italijo. Ameriška vlada se bo pri tem ozirala na momentano finančno stanje vsake posamezne dolžne države ter bo proučila možnosti vračevanja dolgov v dolgem času.

AMERIKE NE BO V GENOVO?

Rim, 18. januarja. (Izv.) Današnja seja ministrskega sveta je bila posvečena pripravam za konferenco v Genovi. Zunanji minister Della Torretta je izjavil bojazen, da se Amerika ne bo udeležila te konference.

Pariz, 18. januarja. Iz Washingtona poročajo, da bodo Zedinjene države sprejele povabilo na genovsko konferenco šele takrat, ko bo washingtonska konferenca popolnoma končana. »Matins« javlja iz Rima, da je washingtonska vlada poslala italijanskemu ministrskemu predsedniku noto, v kateri izjavlja, da je pripravljena udeležiti se genovske konference, ako se pri razpravah ne dotakne razveljavljanja obveznosti evropskih držav do Amerike.

BENEŠ V GENOVI?

Praga, 18. januarja. (Izv.) Včeraj je dobila češkoslovaška vlada oficelno poročilo v Genovo. »Lidove Noviny« poročajo, da se namerava zunanji minister dr. Beneš osebno udeležiti konference.

MEDNARODNA ŽELEZNISKA KONFERENCA V RIMU.

Beograd, 18. januarja. Naša vlada je prejela poziv, naj določi delegate za mednarodno železniško konferenco, ki se bo vršila v Rimu od 18. do 30. aprila 1922. Na konferenci se bo razpravljalo o vprašanju železniškega prometa.

AVSTRIJSKI SEKVESTRI.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) V notranjem ministrstvu se je sestala komisija, ki ima rešiti vprašanje sekvestriranih posestev naših državljanov, nahajajočih se v Avstriji. Komisija obstoji iz dr. Kostrenčiča, dr. Arangelovića in ravnatelja Praprotnika.

AVSTRIJSKO-MADŽARSKA GOSPODARSKA POGAJANJA.

Dunaj, 18. januarja. (Izv.) Avstro-madžarska gospodarska pogajanja so končana s poveljnim rezultatom; madžarska delegacija je odpotovala v Budimpešto, da predloži vladi sklepe, na kar se sestavi načrt medsebojne trgovske pogodbe.

VSEENEMCI PROTI ČEŠKO-AVSTRIJSKEMU SPORAZUMU.

Dunaj, 18. januarja. (Izv.) Danes je predložil zvezni kancelar dr. Schober avstrijskemu parlamentu pogodbo, sklenjeno v Lani. Ker so krščanski socialisti in socialni demokrati še pred prvimi čitanjem glasovali zato, da se pogodba izroči odseku za zunanje zadeve, se je to zgodilo kljub protestom vsenemške in kmetijske stranke. Kritični položaj kabineta s tem še ni odstranjen, ker so vsenemci sklenili na vsak način vršiti vlado. Na današnji seji je prišlo do škandala v zbornici. Velenemški poslanec dr. Wanek je imenoval finančnega ministra (kršč. socialist) pijanca, nakar je nastal v zbornici nepopisen hrup. Končno je predlagal socialni-demokrat dr. Seitz, naj se sestavi devetčlanska komisija, ki bo zadevo preiskala. Nato se je seja končala.

STRAHOTNA POROČILA IZ RUSIJE.

Moskva, 18. januarja. Nansenova pomožna akcija objavlja naslednje poročilo o položaju v pokrajini, kjer razsaja glad, z dne 1. januarja 1922: V Rusiji strada 83 milijonov ljudi, od teh preti 19 milijonov smrt vsled lakote. Vsak dan dobiva 300.000 otrok hrano od Hoo-verjeve pomožne akcije, 375.000 odraslih in otrok pa od Nansenove. Ostale pomožne akcije oskrbujejo okoli šest milijonov ljudi. Ostanek bo umrl od lakote, ako Evropa takoj ne prislobo na pomoč.

VEČNA KRIZA V ČEŠKIH RUDNIKIH.

Praga, 18. januarja. — — — — — Kratkem preneha veljati kolektivna pogodba med rudarji in lastniki rudnikov, so izdelali lastniki novo pogodbo, ki predvideva več dela, manj plače za nadure in ukinitve prispevkov za oblake. Delavstvo je soglasno zahtevalo, naj se veljavne stare pogodbe podaljša in je zagrozila s splošno stavko v Koroškoslovskem in vseh zapadno in severno-čeških premogovnikih.

NEMŠKA DRŽAVNA KONFERENCA.

Berlin, 18. januarja. (Izv.) Vlada je pozvala ministrske predsednike vseh zveznih držav za petek v Berlin na konferenco, ki se bo vršila pod vodstvom kancelarja in na kateri se bo razpravljalo o vseh aktualnih notranje in zunanje-političnih vprašanjih. Sodi se, da je sklicanje državne konference v neposredni zvezi s spremembo na francoski vladi.

ZAGREB ZIDA.

Zagreb, 18. januarja. (Izv.) Za letos je prijavljenih 43 novih stavb, večina tro-nadstropnih b. bodo le letos pod streho.

ČEŠKO ČASOPISJE PROTI POINCAREJU.

Praga, 18. januarja. (Izv.) Češkoslovaško časopisje se drži naprjem Briandove mu odstopu in Poincaréjevemu nastopu zelo rezervirano. Nacionalistični listi v splošnem niso zadovoljni z izpremembo kurza v Franciji. Liberalna »Tribuna« píše: Na svetovni konferenci v Genji bo sta zastopani dve skupini: na eni strani Anglija in oni, ki so proti gospodarskemu uničenju Nemčije, na drugi strani več ali manj osamljena Francija, ki je za politiko moči. Zaradi tega ima Briandov pedee vpliv tudi na našo zunanjo politiko. Dr. Beneš je pred kratkim govoril va angleške smeri in metode, za katere se zavzema tudi Mala antanta, v kateri Češkoslovaška ne igra zadnje vloge.

VPRASANJE VOLITEV V ANGLIJI

London, 18. januarja. (Izv.) Lloyd George je izjavil Chamberlainu in Birkenheadu, da se nove volitve tudi prihodnji mesec še ne bodo vršile. Lloyd George smatra za neumestno vznemirjati državo z novimi volitvami, ko se Irska še vedno ni popolnoma organizirala. — — — — — Ko pa bo spodnja zbornica popolnoma končala svoje delo, ki se tiče Irske, tedaj bo mogoče resno govoriti o novih volitvah.

MADŽARSKI PARLAMENT

Budimpešta, 16. januarja. (Izv.) V narodni skupščini je stavil danes vodja stranke malih posestnikov, poslanec Josp Czerth predlog, ki pozivlja vlado, naj takoj prekliče prepoved republikanske propagande. V svojem predlogu naglašja Czerth, da je neobhodno potrebno, da se zavzame Mađarska za republikansko obliko države. To je sedaj tretji predlog slične vsebine.

Posl. Lingauer je v peturnem govoru ostro kritiziral politiko sedanje vlade in izjavil med drugim: »Na Mađarskem vod jo zunanjo politiko postranske vlade. Deželno-brambna zveza vodi nemško, stranka vzbujajočih se Mađarov italijansko politiko, stranka malih posestnikov škili v Jugoslavijo, magnati pa ljubimkajo z Anglijo. Kar se tiče zunanje Karlovega prevratnega politika, je Lingauer izjavil, da ima poštate, da Jugoslavija ni postavila proti Mađarski nobene večje armade. Trilitva o armadi, obstoječi iz 200.000 mož, so narodo slepilo, ker znaša mirovno stanje cele jugoslovanske armade komaj 160.000 mož.

Lingauer je nato vehementno napadel vlado zaradi njene policijske politike. Cenzura še vedno ni objavljena in se odpirajo pisma popolnoma nemoteno. Sploh pa se policija za vladne odredbe niti ne zmeni in ignorira celo razsodbe sodišč, ako ji to konvenira. Izjavil je končno, da vlada v državi veli k nered in navedel v dokaz, da so bili na zapadnem Mađarskem ustreljeni trije oficirji brez sodnega postopanja.

ZOPET ŽELEZNISKA NESREČA.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Na progi Batajnica-Beljevo je skočil včeraj zaradi slabih pragov vlak št. 5513 iz tira. Nekaj voz je razbitih, škoda je znatna.

VIHAR NA OHRIDSKEM JEZERU.

Beograd, 18. januarja. (Izv.) Notranje ministstvo je prejelo iz Struge ob Ohridskem jezeru brojevalno o velikanskem neurju, ki je napravilo tamkaj ogromno škodo. Vihar na Ohridskem jezeru je porušil obale naprave. Deli Struge so pod vodo. Vse ribiške mreže so uničene. Tudi brezovi Drina so poškodovani. Posl. Šumenković je prošil notranjega ministra za hitro pomoč.

BELGIJA IN NAŠI ZAKONI.

Beograd, 18. januarja. Belgijsko ministstvo za pravosodje, pod čegar pristojnost spada skrb za mladoletno dečo, je zaprosilo od naše vlade poročilo o ustanovah, ki so v naši državi bavijo za zaščito nedoraslih otrok. Ravnoizako želi tudi spoznati zakonske odredbe, podvzete v varstvo moralno zanemarejene dece, kakor tudi delo zasebne iniciative, ki je v tej zadevi razvito pri nas. Ministstvo za socialno politiko zbira izčrpljive podatke, ki jih zahteva belgijsko ministstvo za pravosodje.

PREHRANA PASIVNIH KRAJEV.

Beograd, 18. januarja. Ministristvo za socialno politiko pripravlja obširno akcijo za prehrano naših pasivnih krajev. Poleg državnih ustanov se bodo pritegnile k temu delu tudi gospodarske ustanove zasebne iniciative.

Občinske volitve na Primorskem

V nedeljo so se vršile na Gorškem in Notranjskem občinske volitve, za katere je vladalo zlasti med našimi neodrešenimi brati veliko zanimanje. Ne žal, da so veliki snežni zameti zlasti po Gorškem številnim našim ljudem onemogočili izvrševanje edine pravice, ki jo imajo. Izid volitev sicer še vedno ni zanesljivo ugotovljen, vendar pa je jasno že sedaj, da je naše ljudstvo tako na Gorškem, kakor tudi na Notranjskem in na Korškem z odločnim nastopom osvojilo upravo svojih občin in s tem manifestiralo samostojniški značaj neodrešene zemlje. Slovenski življenj je sledil pozivu političnega vodstva in šel v boj brez kompromisov. Celo italijanski listi sami priznavajo složno slovensko manifestacijo. Naš narod je na naslov Italijanov in njihove vlade v Rimu izpregovoril moško in zavestno, vključno najtežavnijim razmeram in okoliščinam, ob katerih so se vršile volitve. Le tuintam se je v posameznih občinah pripetilo razočaranje, kar pa nikakor ne kani veličastnega razpoloženja.

Kakor pravilo poročila, so v Standrežu, Solkanu in Mirnu zmagali komunisti, ki pa nameravajo vključno temu odstopiti župansko mesto narodni manjšini. Zakaj, že vedo!

V naslednjem priložujemo rezultate, ki so bili znani do včeraj:

V Vrtojbi, Tomaju, Dutovljah, Koprivu, Storjah, Vel. Repnu, Naklu, Avberju in St. Petru na Krasu je zmaga lista narodne stranke na vsej črti. V Števerjanu, Sv. Petru pri Gorici, Podgori, Skopem, Slivnem, Lokvah, je osvojila narodna stranka večino mandatov. V Idriji je dobila narodna stranka 529, komunisti in socialisti 517, italijanska lista 84 glasov, v Mavknjah ima večino protinardna zveza, v Sežani je zmaga uradniška lista, ki je dobila 169, narodna stranka 65 in komunisti 56 glasov. V Nabrežini je bilo izvoljenih 10 Slovencev in 5 Italijanov.

Nad vse razveselje je nastop koroskih Slovencev v občinah, ki so pripadle Italiji. Tako v Zabušci, Ukvah, Lipaljavsi in Beli peči so dobile slovenske stranke večino in niso sklepale kompromisov.

V Furlaniji ima zaznamovati italijanski nacionalistični blok znatne uspehe. Tako je zmagal med drugim tudi v delavskem centru v Trbiču, v Pontabliju in Trbižu na Korškem pa celo brez protikandidatov. Mnogo občin v Furlaniji so osvojili tudi komunisti.

Francoska nespravljivost

Razmerje Francije do njenih sosedov, prijateljskih kot neprijateljskih, se nahaja znova na kritični točki. Francija ne mara privoliti v odlog za plačilo nemške vojne odškodnine, na kar sili Anglija. Druga sporna stran je zahteva za razoroženju; zopet se francoska politika upira angleškim težnjam, ki gredo za tem, da Francija zmanjša svoje oborožene sile, predvsem pa, da zniža število svojih podmornikov na najmanjšo množico. O razorožitvenih zahtevah in navsezadnje tudi o drugem bi se s Francijo dalo govoriti, toda le pod enim kardinalnim predpogojem, — ako Anglija sklene z njo vojno zvezo, ki naj republiko za bodoče zavaruje pred nemškimi revanširnimi poskusi.

Mislimo, da smo s tem posegli v jedro francoskih težav. Francoski politiki tarnajo in se pritožujejo, da jih svet ne razume ter da jim podtika imperijalistične težnje, ki da jih oni nima. Kajti vsi njihovi oborožitveni načrti da so le odredbe v svrhu obrambe. Oni ne zaupajo Nemčiji, oni so prepričani, da ona v sruči ni prav nič bolj pravno razpoložena, nego l. 1914. Ako ne bi ležala danes razorožena na tleh, bi ponovila vso ono vojno in osvetovalno politiko, kakor so jo propagirali vsa štiri vojna leta merodajni nemški krogi. Franciji se zli potrebuje, da ne podeduje nevarnosti, ki jo neprestano predstavljajo oni milijoni odpuščenih izvežanih vojakov, ono orožje, ki ga po francoskih trditvah nemštvo še vedno hrani in prikriva in ki ga je v bodoče zopet v stanu izdelovati.

Ali bomo tako lahkoverni, da ne bomo dali Franciji v mnogih oziirih prav. Če ne toliko, jo bomo vsaj razumeli. Saj ima ona danes štirideset milijonov ljudi — če računamo le Evropo, brez kolonij, katerih čet n. pr. v zimskem času ne morejo uporabljati na evropskih bojiščih. Nemčija pa šteje kljub izdatnim obsejnim redukcijam še vedno do šestdeset milijonov prebivalcev. Francija smatra zategadelj za brezpogojno potrebno, da ji napram Nemčiji stoji na strani zaveznik.

Pred vojno je zanjo to nalogo izpolnivala Rusija. Po boljševiški zmagi je ta pomoč popolnoma odpadla. Nadomestilo je sicer nastalo Franciji po katastrofi centralnih držav v osvobojen in krepko povečani Poljski. Toda Poljska ne more nuditi dovolj garancije političnim potrebam; ona je še slabo urejena in ima za hrbtom na vzhodu nenaklonjenega in vedno nezanesljivega nasprotnika, sovjetsko vladno. Zato more v današnjem položaju edino Anglija dati Franciji take obljube, da izkine njen strah pred berlinsko revanšo. Dokler pa Velika Britanija ne sklene z njo protinemške zveze, tako dolgo smatra Francija za svojo glavno dolžnost, da oborožena

do najvišje mere, pripravljena nadržuje Nemčijo.

Dokler v tem stanju ne bo nastopila osnovna sprememba, tako dolgo ni misliti na zboljšanje kritičnega položaja.

Vprašanje železniške zveze s Prekmurjem

To vprašanje, o katerem se je v našem časopisu razpravljalo že tolikokrat stopa zdaj v odločen stadij. Trasiranje proge Omož-Ljutomer-Murska Sobota bo ako bodo vremenske razmere ugodne, končano tekom pridne meseca. Pojavila pa se je v zadnjem času nova varianta in sicer zveza Dol. Lendava-Murska Sobota. Kdo je pokrenil vprašanje te zveze, to je jasno vsem, ki se v prizadetih krajih bavijo s prometnimi vezmi. Gre tu predvsem za gospodarsko interese skupine, ki hoče pod precej visokim protektoratom Prekmurje v blagovnem oziru eksploatirati. Poleg tega igrajo interese neke politične stranke, ki išče v Sloveniji tal, veliko vlogo. Vprašanje je samo, ali se krijejo interese označene gospodarske in politične skupine z interesi pokrajne same, ki potrebuje železnice, to je Prekmurja, Murskega polja in Ljutomerski h. gorje.

Zdaj je proga Ljutomer-G. Radgona prekinjena; morebitni tranzitni promet preko Spilja more biti le zasilen in takorekoč na odpoved, ker je odvisev od dobre volje Avstrijcev. Zveza Ljutomer z Ormožem je najnujnejša potreba. Prekmurje pa proga Dol. Lendava-Murska Sobota ne more nuditi tistih ugodnosti, kakor zveza preko Ljutomera in Ormoža. Dokazano je, da so številne vasi ob Muri vedno gravitirale na progo Ljutomer-G. Radgona. Kdor pozna Prekmurje, ve tudi, da se razprostrta za temi vasi več ur širok pas z zelo redkimi naselbinami. Proga Dol. Lendava-Murska Sobota bi koristila torej le severni polovici Prekmurja, medtem ko bi južni del še vedno gravitiral na progo Ljutomer-G. Radgona, ki je brez zveze z glavno progo, pa bi vendar nudi la posebno severnemu delu Hrvaške najkrajšo zvezo z Avstrijo v prvi vrsti glede blagovnega prometa, s čimer bi se razbremenila Maribor in Zidani most.

Vprašanje je tudi kakšno stališče zavzema vojaška oblast napram progi Dol. Lendava-Murska Sobota, ki je s mostom pri Murskem Središču izpostavljena prvemu sovražnemu sunku z madžarske strani.

Iz vsega tega je razvidno, da ne more novo zamisljena proga nuditi varne in koristne zveze s Prekmurjem. Ako se zgradi, ostane vedno le povsem lokalna proga brez večjega pomena v miru, pri kakšnem madžarskem napadu pa more koristiti le Madžarom. Edina zveza vseh v pošte prihajajočih predelov ob naši sev. mej, to je Ljutomerski h. gorje, Murskega polja in večjega dela Prekmurja, z glavno progo je preko Ljutomera in Ormoža z železnico prvega reda, ki bi obnem oživila promet na progi Ljutomer-G. Radgona-Avstrija. Varna bi bila v vojaškem oziru, koristna pa vsem omenjenim predelom, ne samo slovenskemu Prekmurju. Zveza Ljutomer z Ormožem ne bo morala zgraditi — to je izven vsake diskusije; naravno je, da se preko nje vpostavi tudi zveza s Prekmurjem, namesto da gradimo na dveh straneh in lobimo nazadnje dve lokalni progi in zvezo s Prekmurjem po dolgem ovinku preko Dol. Lendave in Čakovca.

Pozivljamo merodajne faktorje, dokler je še čas, naj pri končni določitvi trase ne izgubijo iz vida tega, kar mora utrditi položaj naše države na tako kočljivi meji, ker je torej v korist državi in ne nekaterim, morda vplivnim posameznikom in skupinam.

Politične beležke

+ Bolezen ministra dr. Zerjave. Iz Beograda nam poročajo: V novinah so se pojavile vesti, da bo minister Zerjav vsled bolezni podal ostavko. Te vesti so neresnične. Demokratski klub polaga največjo važnost na to, da ostane minister Zerjav tudi še nadalje v kabinetu. Dr. Zerjav bo, čim pride akutno stanje bolni, odšel za nekaj tednov na morje ter bo za to dobo dobil dopust, med katerim ga bo v resortu zastopal eden izmed njegovih kolegov v kabinetu, najbrž minister dr. Krstelj. Zaenkrat minister Zerjav sploh nima nobenega zastopnika v resortu, kakor so nekateri listi trdili, temveč odloča navzlic bolni vse načelne zadeve sam. Želja vseh v vladi zastopanih strank je, da se doktor Zerjav, katerega sposobnost in brezprimerna delavnost je splošno znana in cenjena, čim prej vrne zdrav v svoj resort in v ministrski svet.

+ Demagoške metode. Ze opetovano smo ožigosali demagoške metode, katerih se poslužuje glavno glasilo SLS «Slovenec» pri razpravi o proračunskem predlogu za leto 1922. Včeraj dokazuje na poglavju policija, koliko preveč trošimo za to panogo, natančneje služe ter pravi, da število policijskega osebja v Sloveniji tvori ena četina signaturo vladajočega sistema. Dejstvo pa je, da je letošnji proračun precej (četravno še mnogo premalo) reduciral število policijskega osebja. Takrat ko so bili klerikalci morodajni v državi in so pošiljali svoje proračunske predloge v Beograd, torej v letu 1919, in 1920.

je število policijskih konceptnih uradnikov naraslo na 36, pisarniških uradnikov na 36, uradnikov varnostne straže na 15, policijskih agentov na 115, »stražnikov« na 650. V novem proračunu so te številke reducirane pri uradnikih na 94 (od 112), pri stražnikih na 653 (od 765). Z demagoško tendenco zahteva «Slovenec», da se nadaljna redukcija prične »od zgoraj«, kakor bi pri 39.466.257 K izdatkov za policijsko službo, mod katerimi znašajo samo draginske doklade nad 31 milijonov, zalego bogve kolike milijone, ako se reducira število uradnikov še za 20, pa makari za 30! Klerikalci so za svoje vladavine ustvarili ogromen policijski aparat, sedaj pa pravijo, da se mora človek vprašati, ali žive v Sloveniji sami roparji, tatovi in cestni roparji? Proračunska razprava v «Slovencu» je klasičen primer klerikalnega licemerstva in klerikalne nepoštenosti.

+ Originalen »nos«. Uradni presbiter objavlja: Nekateri listi so zadnje dni hoteli izkoristiti radostni dogodek v Sinaji in hoteli biti interesantni poročali s pomanjkanjem okusa in takta. Opozorjamo urednike, da se v lastnem interesu vzdržujejo obavljanja takih vesti. — K temu umestnemu opozorilu dostavljamo le to, da je dotično neokusno poročilo razširilo po slovenskem časopisu — službeni dopisni urad, ki smatra menda za svojo dolžnost, da pobere iz raznih bulvarnih zagrebških listov vsako bedasto izmišljotino. — Pod neizcrpno poglavje »dopisni urad« spada tudi ored nekaj dni od tega vladinega organa razširjena vest o krizi v vladi. Da vladni informacijski urad opravlja poslo gotovih opuzicijskih žurnalistov v Beogradu ali v Zagrebu, je unikum, ki je mogoče menda samo pri nas.

+ Težkoče sporazumevanja s Hrvatskim blokom prav nazorno predložuje sledeči dialog, ki ga objavlja «Riječ» z vodstvom blokašev. Blokaš Jugoslovani: Nočes sporazuma! — Jugoslovani: Hočem. — B.: Nočes! — J.: Pa hočem, samo povej kako. — B.: Povej Ti! — J.: Evo, tako — le. — B.: Tako nočem. — J.: Kako pa? Povej! — B.: Nočem. — J.: Torej Ti nočes sporazuma? — B.: Hočem, toda Ti ga nočes. — J.: Pa hočem ga. Samo povej kako. — B.: Povej Ti! — J.: Dobro, tako — le... ltd. do konca pa zopet od začetka do konca ad infinitum.

+ Na dveh stolih hočejo sedeti naši Bunjevci. V nedeljo so se namreč vršile v Zagrebu konference hrvatskih blokašev in hrvatsko - slovenskih klerikalcev. V Zagreb so prišli tudi poslanci Banjevev in bili v zadregi, kam naj gredo; rešili so to vprašanje salomonsko: udeležili so se ene in druge konference. O uspehu svojega potovanja v Zagreb so izdali samo ponižen komuniké, v katerem pravijo, da so bili zadovoljni z obiskom tako pri blokaških kot pri klerikalcih.

+ Poslanci Hrvatskega bloka so imeli preteklo soboto v Zagrebu svoj sestanek, na katerem so pretresali vsa tekoča politična in gospodarska vprašanja ter nazadnje sklenili, da izdajo posebno spomenico. Gospodje Hrvatskega bloka so narodni poslanci, ki jih je narod izvolil, da zastopajo njegove interese v parlamentu, a ne, da se sestajajo po Zagrebu in sklepajo spomenice. V narodni skupščini je njih mesto, tam je polje njih delovanja. Ako smatrajo, da je danes v zemlji zlo, tedaj so oni veliki skrivci tega zla, ker jim je dana prilika, da sodelujejo pri ozdravljenju razmer, a oni iz proste politične in osebno kaprice nočejo.

+ Balkan proti Pašiću. Dozdaj poluračno glasilo radikalne stranke, beograjski «Balkan», objavlja na uvodnem mestu članek pod naslovom: «Kriv je gospod Nikola Pašić». V članku kritizira politično delovanje sedanjega ministrskega predsednika in prilaga do zaključka, da Pašić ne služi onega spoštovanja, ki ga splošno uživa in da je njegova politična in državniška veličina mnogo pretirana. List očita Pašiću, da je v svoji stranki popoln samodržec, da ne pusti, da bi se poleg njega v stranki in v političnem življenju pojavila še kaka osebnost. Kritična vprašanja naše nestrane, finančne in vobračajne politike bi se dala že davno ugodno rešiti, da nima Pašić te velike napake, ki ovira vsak korak k sanaciji. Pašić hoče na vsak način ostati na vladi zato ne popušta, kar je v škodo in oviro pravega dela. List trdi, da je v narodu splošno naziranje, da je Pašić kriv naše slabe finančne politike, istotako glede vobračajne. V takih vprašanjih Pašić ne sme gledati, kdo je radikal, kdo je demokrat, temveč le, kdo je sposoben. Iz vsega članka se vidi, da je napisan, oziroma inspiriran od Stojana Protića, ker se v članku odkrito pravi, zakaj bi Pašić ne ponudil teh važnih resorov sposobnim ljudem kot sta Protić in Velizar Janković! — Članek je vzbudil v beograjskih političnih krogih veliko pozornost.

NAR. GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

Drama.

Četrtek, 19. jan.: «Revizor». Izv. Petek, 20. jan.: Zaprt.

Opera.

Četrtek, 19. jan.: «Evangeljnik». D. Petek, 20. jan.: «Labodje jezero». B.

Po svetu

— Karlistične priprave. Iz Budimpešte poročajo, da so prišli tam na sled obsežnim karlističnim pripravam. Tajni agenti so zbirali mlade sposobne ljudi in jih zbirali v tako imenovani karlistični brigadi. Zlasti so bili zastopani v ti brigadi bivši vstaji in dobrovoljci iz Burgenlanda. Policiji se je posrečilo zajeti ves štab te Karlove brigade v stanovanju nekega znanega legitimističnega kapetana. Vsi skupaj so izročeni sodišču.

— Italija proti. Iz Rima se javlja, da je italijanski ministrski predsednik Bonomi izjavil po svoji vrnitvi iz Cannese, da bi bila Italija v slučaju francoskega odpora primorana iskati proko Frncije najožjih zvez z Anglijo in to potom angleško - italijansko konvencije.

— Italija zadovoljna z izidom konference v Cannesu. Rimska agentura «Stefani» razširja komuniké, v katerem izjavlja, da je Italija laliko zadovoljna z izidom konference v Cannesu, in to tako s političnega, kakor tudi z gospodarskega in finančnega stališča.

— Novo vojaško upravno mesto v Franciji. Iz Pariza se poroča, da namerava Poincaré ustanoviti novo upravno mesto, ki naj tvori nekaj posredovalni urad med vojnim ministrom in vrhovno komando. Polcaréjev kandidat za to mesto je bivši francoski generalisim maršal Petain.

Prosveta

Nastopno predavanje prof. Buriana. Včeraj dopoldne je imel lektor češkega jezika na ljubljanski univerzi dr. Burian, v veliki dvorani univerze ob večki udeležbi študentov svoje nastopno predavanje o razvoju češkega književnega jezika, ki sta ga ustvarila Jan Hus in Dobrovsky. Predavanja so se udeležili med drugimi: pokr. namestnik Ivan Hribar, gen. konzul dr. Beneš, šeč. oddelka za prosveto dr. Skaberne, rektor dr. Krek, več vseučiliških profesorjev, predsednik viš. dež. sodišča Kavčnik in imenovan župan dr. Perića mag. svetnik Fr. Govekar.

Mokranjčev dom. Dne 9. t. m. je praznoval sloviti komponist Stevan Mokranjac svoj 66letnik. Pri tej priliki je nekdo sprožil idejo, osnovati v Beogradu «Mokranjčev dom», ki bi imel ulogo nekeke jugoslovenske Glasbene matice, okrog katere bi se zbirala glasbena društva po vsej državi. Prispevke pobira «Beogradsko pjevačko društvo» (Osnovna škola kod saborske crkve, Beograd).

Komorni koncert v filharmonični dvorani. V našem jugoslovenskem glasbenem svetu si je pridobil v zadnjem času častno mesto profesor klavirja na tukajšnjem konservatoriju «Glasbene Matice» gospod Janko Ravnik. Posebno pozornost vzbujajo njegove klavirske skladbe, posebno pa še samospevi, ki so deloma izšli v «Novih Akordih», deloma pa v založništvu «Glasbene Matice» v Ljubljani. Ravnik sodeluje v komornem večeru, katerega priredi dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani kvartet Zika. Igral bo klavirski park v Dvořakovem klavirskem kvintetu, ki spada med najboljša kmorna dela slavnege Čeha. Začetek koncerta točno ob 8. uri zvečer. Več letaki.

«Umjetnost», umetniški almanah, IV. zvezek, ki ga izdaja «Kolegij jugoslovenskih grafičar» in v katerem so zastopani skoraj vsi slovenski grafiči, je izšla v II. izdaji. Prva izdaja je popolnoma razprodana — dokaz, kako se je priljubila občinstvu. Po vsebini je zelo bogata na reprodukcijah ter prinaša zopet dvoje originalnih grafičnih del. — «Umjetnost» je sedaj edina jugoslovenska revija v tem pravcu, a se ne omejuje izključno na grafično umetnost, temveč prinaša tudi reprodukcije drugih umetniških del. V programu kolegija je propagiranje umetniške grafike, te priljublene panoge slikarske umetnosti. Izdajati hoče poleg «Umjetnosti» tudi originalne mape naših grafičkov. Posebno važen za jugoslovenske umetnike je stik s Čehi, posebno z grafičnim klubom «Hollar», kateri se je ravnokar proslavil na svoji pariski razstavi in pa z umetniško revijo «Dilo». Slednje bo prinašalo tudi dela jugoslovenskih umetnikov. «Umjetnost» se dobva v knjižarnah Schwentner, Kleinmayr & Bamberg in v jugoslovenskih knjižarni ter stane zvezek samo 50 kron.

Češki prevodi naših dram. Narodno gledališče v Pragi bo v kratkem uprizorilo Kosorjev «Požar strasti» v prevodu Jana Hudeca, ki je prevedel tudi Ogrizovičovo «Hasanaginico». Divadlo bo v kratkem naštediralo tudi Cankarjeve «Hlapce» in Bartulovičovo «Kugo». Prevajajo se tudi že Križevce «Hrvatska repodija», «Kraljevo» in «Cristoval Colon». Čeh Hadek, ki je prevedel te drame, prevaja tudi Kosorjev «Café du Dome».

Rikard Strauss v Londonu. Slavni nemški komponist se mudi sedaj v Londonu, kjer namerava ostati 10 do 14 dni. V «King Albert's Hallu» je dirigiral svoja dela, dne 21. t. m. pa bo priredil podoben koncert v Manchesteru. V Londonu so komponista prisrčno sprejeli. Na povabilo lorda Elgarja, naj deluje v Londonu, je odvrnil Strauss, da namerava stalno delovati na Dunaju, da tudi v teh težkih časih ohrani Dunaju njegovo veliko muzikalno tradicijo. Strauss je dal v Londonu tudi svojo «Elektra», s katero si je takoj pridobil vso Anglijo. Sedaj piše komično opero «Intermezzo» in balci «Schlagobers» za dunajsko «Staatsopero», kjer je sam ravnatelj.

Sokolski vestnik

Občni zbor Sokola II v Ljubljani se vrši v nedeljo dne 22. t. m. ob devetih dopoldne v telovadnici na realki, na kar opozarjamo članstvo s pozivom na polnoštevilno udeležbo. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure pozneje ob vsaki udeležbi. Spored običajen. Osebnih vabil se ne bo razpošiljalo.

Občni zbor Društva za zgradbo Sokolskega doma Društva II v Ljubljani se vrši v nedeljo dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne v telovadnici na realki, kar s tem raznamajo članstvu s pozivom na polnoštevilno udeležbo. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje ob vsaki udeležbi. Spored: Poročila br. funkcionarjev, razpust društva v zmislu Saveznega predpisa. Osebnost vabil se ne bodo razpošiljala.

Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 29. januarja ob pol 14. uri v dvorani Sokolskega doma. — Zdravo!

Sokol v Ormožu nam poroča: V soboto dne 21. januarja t. l. ob pol osmih zvečer se vrši v šolski sobi poleg telovadnice bivše nemške šole redni občni zbor Sokola v Ormožu z običajnim dnevnim redom.

Sokol Muta-Vuzenica. Tretji redni občni zbor Sokola Muta-Vuzenica se vrši v nedeljo dne 29. januarja ob 14. uri pri br. Mravljaku v Vuzenici z običajnim dnevnim redom. — K obilni deležbi vabi odbor.

Sport

Odbor «T. K. Skala» pozivlja vse svoje člane, ki so zainteresirani pri smučnem sportu, da se zanesljivo udeležijo važnega sestanka v petek dne 20. t. m. ob osmih zvečer pri «Novem svetu».

PO UMORU V MENJALNICI BOLAFFIO.

Trst, 18. januarja.

Mesto je še vedno pod vplisom strašnega dogodka, ki se je izvršil v ponedeljek pri belem dnevu v menjalnici Bolaffio. In to tembolji, ker tragični dogodek se sedaj ni popolnoma pojasnil. Trenutno je bil tako strašen in zmešjava tako velika, da nikdo ne more podati jasne slike.

Sofer Josip Pecchiar, ki je po umoru Ezia Bolaffia odpeljal morilce, je bil do sedaj še dvakrat zaslišan. Izjavil je, da se je nahajal pred dogodkom v bližini Rossettijevga spomenika. V njegov avtomobil sta stopila dva elegantna oblačena gospoda, ki ju je peljal najprej na Garibaldijev trg in na trg della Unità. Potonika sta izstopila, naročila soferju, naj jo čaka z vžigalnim motorjem in da naj bo vsak hip pripravljen na odhod. Kar zasliši sofer dva strela in par trenutkov pozneje so že planili štirje neznanzi iz menjalnice. Trije so skočili na avtomobil, četrti pa je zagrozil soferju, da ga na mestu ustrelji, ako jih takol ne odpelje. Sofer je bil prisiljen odpeljati neznanca v ulico Fabio Severo, kjer so mu morilci plačali za vožnjo 30 lir in mu zagrozili: «Pazi se, da nas ne izdaš, sicer te ubijemo!» Pecchiar je tudi izjavil, da je bil oden od tolovajev ranjen v lice.

O tolovajih samih še ni prave sledi. Do sedaj je bilo aretiranih okoli 30 sumljivih oseb, ki so bile včeraj odpeljane v zapor. Policija je napravila tudi že več poizkusov s policijskim psom, a zaman. Pes se je vedno ustavil pri mlaki krvi in ni hotel na noben način dalje. Kvstura je razpisala 5000 lir nagrade onemu, ki izslediti tolovaje.

Stražnik Graziano Gaspari, ki je bil s boju z morilci ranjen, je umrl še isti dan zvečer v bolnici.

Italijani sami se očividno stramujejo strašnega dogodka, ki priča o skandaloznih varnostnih razmerah v Trstu. Zato skušajo njihovi listi potkajati bandite Slovincem in trdijo, da se je zločinom po izgovorjavi laških besed spoznalo na prvi mah, da so Slovenci. Toda italijanska žurnalistika s tako peklensko igro ne bo uspela. Podobni banditski napadi imajo le preveč kalabreški kolorit.

RAZPORED

VELIKEGA SHODA ZA NRAVNI PREROD.

V nedeljo, dne 22. januarja v veliki dvorani «Unione» v Ljubljani.

Začetek ob 9. dop. in ob 1/3. pop.

Govori:

Univ. prof. K. Ozvald: K tvornim silam življenja.

Dr. Anton Breclj: Temelj preroda — družina.

Docent dr. Ivan Rohida: Alkoholizem — ljudska bolezen.

Nadzornik Iv. Bezeljak: Alkohol in mladina.

Nadučitelj Al. Kržižnik: Vzgoja mladine k dostojnosti.

Prof. Fr. Jeran: Vzgoja inteligence.

Gospa Marija Bartolova: Žena v boju proti nenravnosti.

Gdč. Franja Petrič: Boj nenravnosti.

Dr. Janko Arnež: Surovi Slovenci in njegova kletev.

Dr. Val Rožič: Problem rošitve.

Vmes še drugi krajši govori.

Posebe se ne bo vabilo. Povabljeni in dobrodošli vsi, ki imate arce za ljudstvo!

Razne vesti

K DEVIZNEMU PROMETU.

Beograd, 17. januarja. Z ozirom na sklep generalnega inspektorata finančnega ministristva od 10. jan. preneha dose-
danji razširjeni devizni odbor v Beogradu izdajati odobrenja za izvoz valut v ino-
zemstvo tudi v zameno za uvoz deviz
iz inozemstva. Odobrenja za to bodo iz-
dajali posebej odbor za regulacijo pro-
meta z devizami in valutami pri Narod-
ni banki v Beogradu ter odbori njenih
podružnic v notranjosti države. Odbori
nimajo pravice izdajati generalnih od-
obrenj za izvoz valut v inozemstvo v ne-
omejenih količinah, temveč se imajo iz-
dajati dovoljenja za vsako izvozno koli-
čino valut posebej, pri čemer se ima vo-
diti točna evidenca.

KRIZA ČEŠKIH NABAVNIH ZADRUH.

Beograd, 17. januarja. (Izv.) Česko-
slovaško poslanstvo priobčjuje, da se
vsled padca cen živil nahaja veliko kri-
za, ki so po statistiki izgubile okoli 60
milijonov kron samo v aprilu. Zadrug
so naprosile vlado za pomoč, da sanirajo
svoje finančne prilike. Vlada je prošnjo
odklonila.

POLJSKO-RUSKO ZBLIŽANJE?

London, 16. januarja. (Izv.) Listi po-
ročajo iz zanesljivega vira iz Varšave,
da je Poljska priznala potrebo svojega
sodelovanja na obnovitvi Evrope, poseb-
no Rusije, in je v to svrhu že stopila z
moskovsko vlado v stike. Sedaj se vrše
pogajanja, kje naj se vrše tozadevna po-
svetovanja. Poljska vlada je o svojem
stališču in korakih že obvestila ententne
vselevlasti.

POLJSKI ZUNANJI MINISTER PODAL OSTA VKO.

Varšava, 16. januarja. V soboto zve-
čer je podal poljski zunanji minister Skir-
mund ostavko v roke predsednika repu-
blike.
Skirmund je znan po svoji izraziti slo-
vanski politiki in je sklenil poljsko-češko-
slovaški dogovor z dr. Benešom. Podal je
demisijsko zato, ker se ni mogel sprijazniti
z nekaterimi nazori predsednika Pilsud-
skega, ki goli pretežno »poljsko«
politiko. Kabinet upa, da se bo dal Skirmund pre-
govoriti, da umakne svojo demisijo.

ANGLEŠKO POSREDOVANJE V MALOAZIJSKEM SPORU.

London, 16. januarja. (Izv.) Posebni
poročevalci »Observerja«
v Cannesu po-
ročajo, da je angleški zunanji minister lord
Curzon glede orijentalnega vprašanja za-
stopal stališče, da morajo Grki izpraz-
niti Smirno in priznati turško suver-
enost. Turki pa morajo nasprotno jamčiti
za varstvo krščanskega elementa v Mali
Aziji. Lloyd George in lord Curzon sta
v tem oziru konferirala tudi z grškim
ministrskim predsednikom in ga opozar-
jala na nujno potrebo skorajšnjega po-
vratka miru v Mali Aziji.

MALOAZIJSKO VPRAŠANJE.

Pariz, 17. januarja. Ministrski pred-
sednik Poincaré in angleški zunanji mi-
nister lord Curzon sta danes popoldne
razpravljala med drugim tudi o vzhod-
nem vprašanju, pri čemer sta se sporaz-
umela, da je rešitev tega vprašanja nuj-
na, ker preti za pomlad obnovev grško-
turških sovražnosti. Izmenjavljali mnenja
med Parizom in Londonom se bo nadaljevala.
Kakor hitro bo vprašanje dozorelo, se
bodo sestali zunanji ministri Francije,
Velike Britanije in Italije, da določijo
skupno stališče, ki ga nameravajo za-
vzeti.

NOVI NEMIRI V INDIJI.

Pariz, 16. januarja. (Izv.) »Daily Te-
legraph«
poroča, da je položaj v Indiji
silno kritičen. V ozemlju Balabarja so iz-
bruhnili novi veliki nemiri in je prišlo
med domačimi četami in uporniki, ki so
hoteli prenehati v Calicutu, do krvave-
ga boja, v katerem so bili uporniki s tež-
kinj izgubami odbiti.

TURŠKO-UKRAJINSKA POGODBA

Moskva, 17. januarja. Dne 2. Janu-
arja je bila podpisana turško-ukrajinska
pogodba.

PRVI WILSONOV NASTOP.

Newyork, 16. januarja. (Izv.) Bivši
predsednik Wilson je imel večeraj prvič
po svojem okrevanju daljši govor. Več
tisoč glav broječa množica njegovih pri-
stašev, ki je demonstrirala v korist neke
Wilsonove ustanove, se je zbrala pred
njegovim stanovanjem in mu priredila
viharne ovacije. Wilson je imel pri tej
prilici govor, v katerem je izjavil, da za-
pua v uspešno delovanje zveze narodov,
katere ustanovitev je bila njegova ideja.

CLAUDE FARRERE:

Morski ropar

(Le Filibustier des Mers.)

Roman.

Sedaj govori kapitan Grogner in
njegove besede so takšne vrste, da
se kapitanom poslušanje dovoli iz-
plača:

«Francoz sem in Francoz ostanem,
ravnotako kakor ti.» — ter se obrne
h kapitanu Tomažu Jagnjetu. —
«Francoz sem, torej tudi dober dr-
žavljan svoje domovine in zvest po-
danik svojega kralja. To je vedno
eno in isto. Zato tudi nočem niti
slišati ničesar o kakšnem upor, ki
bi nas prej ali slej vendar-le spr-
vil pred sodbo. Sicer pa tudi prav
dobro vemo, da bo ta prokleti mir,
ki nam je sedaj toliko na potu, tudi
še kedaj prenehal. Takrat bo zopet
vojna. Kralj Ludvik je velik kralj, in
niti štiri leta ne bodo potekla, ko bo
zopet napadel enega ali drugega svo-
jih sovražnikov, ki so tudi naši so-
vražniki. Da bi ta čas le skoro došel!
Oni med nami, ki imajo nekaj potr-
pljenja in ki si ne bodo vsega pokva-
rili s svojo nestrpnostjo in trdovrat-
nostjo, bodo pač prav dobro vozili,
bolje ko sedaj. Treba je torej le tri
ali štiri leta potrpljenja. Ta štiri leta
nam pa res nikakor ni treba, da po-
stanemo »kmetavzi«, kakor je preje
pravil Rdečebriadi. Druga možnost
se nam odpira, in prepričan sem, da
je dobra.»

Grogner preneha in pogleda po-
slušalce, ki molče in napeto čakajo,
kaj pride. Le Juana ne more brzdati
svoje ženske radovednosti in naglo
vpraša: «Kakšen načrt je to?»

Grogner se požuri z odgovorom:
«Bratje, mi vsi vemo, da je onostran
Puerta Bella drugo, neizmerno, to je
neomejeno morje, ki mu pravimo
Južno morje. To morje moči razven
kraljevine Mexike in Perua še druge
doslej deviške zemlje, bajne zemlje,
ki pa vkljub temu eksistira in ki jej
pravijo Eldorado, ker je tam toliko
zlata in v takšnih množinah, da so

se prebivalci navadili, da delajo svo-
je navadno hišno orodje in pohištvo
iz suhega zlata! Da, zares, tam je
vsak ribji trnek zlat, zlati so kuhin-
ski lonci, vrči, stolice, pa tudi vse
loplate in sekire, srpi in morda celo
plugi, iz samega suhega zlata, kakor
ga daje mati priroda, brez vsake
primesi! In vse to ni bajka, marveč
prava in preizkušena istina! Sedaj pa,
bratje, poslušajte me! Španski kralji
je že zdavnaj izjavili, da smatra to
Južno morje, ki namaka Eldorado,
za svojo zasebno in izključno lastni-
no. Da, mirovne pogodbe, one po-
godbe, ki tako tesno vežejo našega
kralja, zares govore o tem morju in
mu pravijo, da je špansko ali kastil-
sko morje. Poseben privileg celo iz-
ključuje vsako drugo zastavo razven
žoltordeče. Zato ni niti misliti, da bo
kdaj prišla v te vode zastava z lilij-
sko svilo burbonsko! Niti kralj Lud-
vik, niti njegovi komisariji ali pa celo
namestniki se ne bodo nikdar brigali
za to, kaj se dogaja na tem kastil-
skem morju, in če mi verujete, lahko
vsi skupaj, kakor smo tukaj-le, sedaj
podpišemo korparsko pogodbo, ki
nam obeta mnogo slave in blaga, in
ki povede nas ravne Filibusteice tja,
da zavzamemo deželo zlata!»

Vstal je in z desnico udaril po mizi,
da se prevrnejo čaše in da izteče
vino po mizi. Najstarejši v bratov-
ščini pa pravijo, da pomeni ta dogo-
dek nekaj prav dobrega.

Sedaj pa nastane velik šunder.
Mnogi kapitani glasno vpijejo, naj
jim prinesejo papir, črnilo in peresa,
da se takoj podpiše korparska po-
godba. Drugi so nekoliko počasnejši.
Ti zahtevajo, naj jim Grogner raz-
loži še nekatere podrobnosti. Tudi
povprašujejo po poteh in smereh, po
letnih časih in po vetrovih. Neki An-
glež tudi pravi, da še ni nikdar slišal
o nikakršnem korparskem prehodu, ki
bi spajal Severno vodovje, kjer se
sedaj nahajamo, z Južnim. Toda na
vse te prigovore odgovarja kapitan
Grogner tako, da zamaši vsakemu
usta.

«Oni med nami» pravi, «ki imajo
poštene deske pod nogami, kakor na

primer te-le, na katerih se sedaj na-
hajamo, se prav lahko podajo proti
Južnemu kape, in odtod dalje mimo
Oranžnega rtiča in mimo kapa San
Roque pa notri v Magalhaensov ro-
kav, ki se odpira nekako na petdeseti
širini. Tam pa zopet obrne in jadra
proti severu ob čilenski obali. Že
sedaj določam, da se vsi udeleženci
suidemo pod obzidjem Paname apri-
la ali maja prihodnjega leta. Za one
pa, ki še nismo dovolj dobro oprem-
ljeni, in med njimi se nahajam žal
tudi jaz, ali pa ki imamo namosto
dobrih ladij le stara korita, pač velja,
da se jih kolikor mogoče hitro zne-
bimo. Potem se odpravimo peš od
Severnega morja proti Južnemu. Da,
peš! Sabljo ob boku, puško čez rame.
Pozneje pa bo brodovje španskega
podkralja imelo nalogo, da nas pre-
skrbi z vsem potrebnim, to je z la-
dijami, in kar še treba, kar naravnost
iz ladjedelnice Njegovega Apostol-
skega Velikantva, ki mu že poka-
žemo, po čem je poper!»

Sedaj se oglasi nekdo, ki je dosel
popolnoma molčal, in ta pritrdi Gro-
gnierju. To je Benečan Loredan. Nje-
govo posebno točno poznanje vseh
ameriških razmer mu je v takšnih
slučajih dajalo prav posebno avtorit-
teto:

(Dalje prihodnjic.)

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja	Ob ur	Stanje	Barometra v mm	Temperatura po C	Vetrovi	Nebo	Visočina v m
18. jan.	7. 729.6	0 2	al. jug. vzh.	obl.				0.3
	14. 729.8	2 6	"	"				
	21. 732.1	0 8	"	"				

Srednja večerajša temperatura -4.1, nor-
malna -3.4.

Vremenska napoved: obl. južno vreme.
Solnce vzhaja ob 7.39, zahaja ob 16.42.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«.
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenec.

Mali oglasi

stanice do 20 besedi Din. 3.—, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš, dopisovanja, ne-
premljene do 20 besedi 3 Din., vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plače se vsprej. (Lahko tudi v
enotah.) Na vprašanje se odgovorja le, ako je vprašanje priloženo znanih za odgovor.

Sevabe

Samostojna prodajalca

upočuje se išče za mesto na
Dolenjskem. Prednost imajo
z znanjem knjigovodstva. Na-
slov v upravi »Jutra«. 141

Prodajalca

dobro izurjeno, veščo popolno
trgovino z mešanim blagom, in
saldokontista

z prakso, sprejme trdika Norb.
Zanier & sin, Sv. Peter v Sa-
vinski dolini. 142

Prodajalca

izučena v trgovini z mešanim
blagom, išče službo. Naslov v
upravi »Jutra«. 144

Učence,

štopak, zdrav, od poštenih
staršev, se sprejme pri trdiki
Norb. Zanier & sin, Sv. Pavel
pri Preboldu. 145

Mlada vdova,

ki je izurjena v vseh strokah
gospodinjstva, želi priti bolj-
šemu gospodu za družabnico
ali gospodinjico. Cenjene po-
močbe pod »Dobra kuharica«
na upravo »Jutra«. 143

Kupim

Potna odeja,

148
tigrasta (Moiréplüsch), dobro
ohranjena, se kupi. Ponudbe
na upr. »Jutra«
pod »Odeja«.

Bukovi železniški pragi

170x22x12x13 cm in 26)
x25x1x15 cm se kupijo
v vsaki množini. Ponudbe:
1. jugoslovanska posredoval-
nica za les v Mariboru. 119

Prodaja

Drva,

107
Imam naprodaj približno 150
kubičnih metrov bukovih drv.
Kdor želi kupiti, naj se obrne
na Ivana Pucelj, Dane 7 pri
Ribnici. Cena po dogovoru.

Proda se

134
6 H. P. beucimotor, strožni
s rozi, krožna žaga in univer-
zalni stroj (žaga tračnica,
frizer itd.), vse za motorni
obrat. Naslov v upravi »Jutra«.

Razno

Enosnadstropna hiša

z dobro ideo gostilno s kon-
cesijo na biču, pet minut od
kolodvora, s proda Hiša stoji

tik ob deželni cesti ter ima
velikih sob. Poleg biše
je čeden vrt. Cena pol mili-
jona kron. Naslov v upravi
»Jutra«
pod »Hiša«. 14

Letoviščarji

57
ne zamudite prstovoljno
dražbe biše, ki se bo proda-
la pri okrajnem sodišču v
Radovljici dne 21. t. m. (Glej
inserat z dne 10. t. m.)

Prajmem

glavna tvorniška zastopstva
za Bosno in Hercegovino
dobro uvedenih trgovinskih
predmetov, kakor tudi tvor-
niško skladišče proti kavciji
ali poročstvu. Naslov por-
e uprava »Jutra«. 135

Potnik,

ki potuje v kratkem po Hr-
vatskem in v Srbiji, prevzame
še zastopstvo kake eksport-
trrdke proti primernemu pla-
čilu. Ponudbe je poslati na
upravo »Jutra«. 127

Stanovanja

Umetnik išče sobo

(prazno ali opremljeno), ka-
tero bi potreboval kot sti-
karski atelje — a čas perio-
dičnega bivanja v Ljubljani.
Ponudbe na naslov R. Marčić.
St. anje, p. Kamnik. 70

Blagajna, »Wertheim« št. 3,

dobro ohranjena,

136

Dynamo

za kakih 60 luči,

kompletna, kakih

Transmisija, 55—65 mm v

premeru, dolga

6 m, z eno glavno jermenico in

dvema stranskima jermenicama

ali brez z zraven spadajočimi

stenskimi konsolami z ležišči

(Ringschmierlager)

se kupi takoj.

Vpraša naj se naravnost pri

DOLNICA & RICHTER

Ljubljana, Vožarska pot 1.

Istotam se proda vreč, kakih

1000, dobro ohranjenih, jutastih.

HIACINTE

v l. pih barvah

126

ima trgovina s semeni

SEVER & KOMP.,

Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Cenik semen pošljemo na zahtevo.

Modni atelije

M. Šarc

Ljubljana, Kongresni trg 4/1.

Plesne toalete

kostumi in plašči.

izvršitev naročil

naifinejša in najhitrejša

Sprejemne ure od 10. do 12.

in od 3. do 6.

149

Čitajte in razširjajte

„Jutro“!

Priporočajo se:

Skladišča:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Spedicija:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Trgovine:

L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni
trg 15.

Oerenda Fran, konfekcija, manufak-
tura na debelo, najnižje cene, Žmon-
ska cesta 8.

J. Kostevc, manufakturna trgovina,
Sv. Petra cesta.

A. Zibert, Prešernova ulica, priporoča
svojo veliko zalogo čevljev.

I. Fon, specerijska in delikatesna tr-
govina, Stari trg 6.

Maly Orehek, modna trgovina in za-
loga čevljev, Kolodvorska ul. 36.

Mehanična delavnica: [d. p.]
Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Puškarji:
Kaiser F. K., Selenburgova ul. 8.

Pisalni stroji: [d. p.]
Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Razmnoževalni aparati: [d. p.]

Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

M. Schubert, Kongresni trg.

Modistka Iva Siler, Kongresni trg 6

Kleparstvo:

T. Korn, Poljanska cesta 8.

Seliškar Ivan, urar, Ljubljana, Rožna
dolina 10. Vsako popravilo izvr-
šujem točno in ceno.

Brusovnica:
Vekoslav Vanino, Stari trg.

Ure, zlatnina in srebrnina, Ivan
Pakiž, Stari trg 20.

Obleka, perilo, različna drobnarija,
Fran Kraškovič, Stari trg št. 22.
Nizke cene.

Modna trgovina Peter Sterk, Stari
trg 18. Nizke cene.

Trgovina z mešanim blagom J. Lončar,
Sv. Petra cesta 36.

F. Fajdiga sin, zaloga pohištva,
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7.
Ustanovljena l. 1879.

A. Fuchs, trgovina z zlatnino, srebr-
nino, urami itd. Selenburgova ulica.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava

I-čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

2013

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Prodajam 50 hl vina

(rizling in burgundec), lastnega pri-
jajla, letnik 1921. iz ljutomerskih gor.
Več se povpraša pri postojenskem v Ve-
liki nedelji. 133

Praktikanta

(prejemalca)
s primarno izobrazbo, v starosti od 16 do
17 let, sprejme lesna industrija.
Ponudbe na »Poštni predal št. 133«.
Ljublj. na I. 118

Pravkar je izšel ponatis znamenitega »Jutrovega«
romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K. po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravi »Jutra«, Ljubljana, Prešernova ulica.